

Schvalování převodů nemovitostí

zavedené vládními nařízeními z 9. října 1938, č. 218 Sb. z. a n. mimo exekuci (včetně propachtování) a ze 6. prosince 1938, č. 313 Sb. z. a n. v exekuci bylo konečně prodlouženo do 31. prosince 1940 vládním nařízením ze dne 22. února 1940, č. 80 Sb. z. a n., na jehož obsah se velmi naléhavě upozorňuje.

Tím byl odstraněn dosavadní stav ex lex, kdy politické úřady odmítaly žádané schvalování smluv s poukazem na to, že účinnost cit. nařízení končila 31. prosince 1939 a že tudíž k perfekci smluv řádného schvalování již potřebí není, kdežto soudy knihovní odmítaly rozhodnout o knihovních žádostech podle smluv neschválených z doby po 1. lednu 1940 s poukazem na známý interní výnos ministerstva spravedlnosti, podle něhož usnesla se vláda na prodloužení uvedených omezení se zpětnou účinností k tomuto dni, kteréžto usnesení nebylo však publikováno ve formě vládního nařízení.

Novým nařízením pozbývají smlouvy uzavřené po 1. lednu 1940 a před publikací nařízení (9. březnem 1940) perfekce a stávají se smlouvami s nesplněnou suspensivní výminkou.

Soudy knihovní po 1. lednu 1940 postupovaly různě, a to:

1. buď žádosti za knihovní zápis vyhověly se zřetelem na platný právní řád; sem dosahují ustanovení § 2, odst. II. a III. nového nařízení: byl-li zápis knihovní již proveden (lépe, výstižněji: „povolen“), dá se „straně“ lhůta, aby si souhlas opatřila dodatečně. Vládní nařízení neříká, koho jest rozuměti pod označením „strana“, bude jím však patrně ten, kdo o zápis knihovní žádal. Lhůta musí býti přiměřená, a bude museti býti zajisté prodloužena, osvědčí-li žadatel, že bez zbytečného prodlení o schválení žádal, schválení však neobdržel. Ke schválení musí žadatel ovšem (kromě jiných požadovaných dokladů) předložití originál smlouvy, který mu knihovní soud po vyřízení žádosti vrátil. Byl-li originál zadržen pro sbírku listin, bude na straně, aby místo něj opatřila bezvadný opis, příp. již ověřený (bez kolku!).

Sankce pro nečinnost žadatele („Projde-li lhůta marně...“) je výmaz knihovního zápisu a všech o něj se opírajících dalších knihovních zápisů z moci úřední. Je zde úplná obdoba předpisů v poznámce pořadí (§ 58 knih. zák.).

2. Nebo žádost dosud nevyřídily; zde bude soud asi žádati doplnění, neboť byť i podle dnešního právního stavu je třeba schválení, nebylo tomu tak v době podání knihovní žádosti, a proto nemůže soud žádost zamítnouti. O prodloužení dané lhůty platí, co shora uvedeno;

3. nebo žádost zamítly a strana podala stížnost: rekursní stolice bude muset zamítavé usnesení knihovní zrušiti a vrátiti věc první stolici (knihovnímu soudu) k novému rozhodnutí s tím, aby dal žadateli lhůtu k opatření schválení potřebného podle nař. 80/40. O lhůtě platí opět, co již uvedeno;

4. nebo konečně žádost zamítly a strana nepodala stížnost: zde vešlo soudní usnesení v moc práva, strana musí si opatřiti schválení a znovu žádost knihovní podati.

Několik zajímavých rozhodnutí.

Vybral ze sbírky redakční komise nejvyššího soudu se svolením JUDr. V. Tomsy, Právnického vydavatelství v Praze — JUDr. Josef Mořuta.

Judikatura.

Rozhodnutí nejvyššího soudu ve věcech civilních.

(R. 1939.)

(Pokračování.)

17.295.

Nepříčí se jasnému a nepochybnému znění nebo smyslu zákona právní názor nižších soudů, že opověď o zápis v ýmazu prokury jest podati principálem osobně nebo v ověřené formě.

K opovědi nebo zrušení prokury jest u akciové společnosti povolán orgán, jenž podle stanov nebo podle zákona jest oprávněn akciovou společnost zastupovati; opověď nemusí býti však podepsána všemi členy tohoto orgánu, připouštějí-li stanovy znamenání firmy pouze některými jeho členy.

V souzeném případě jde o akciovou společnost, jejíž jediným zástupcem po zákonu je představenstvo čili správní rada, jakožto nutný orgán výkonný pro správu a vedení obchodu s neobmezeným oprávněním k zastupování navenek (čl. 231, odst. 2 obchod. zák.). Opověď o udělení nebo zrušení prokury jest právem a zároveň povinností jedině tohoto orgánu, stejně jako v případech firmy kupce jednotlivce nebo veřejné obchodní společnosti náleží tato povinnost principálu (čl. 45 obch. zák.).

17.308.

Zda pojistná suma patří do pozůstalosti nebo ne a zda podle poplatkových předpisů podléhá nebo nepodléhá dědickému poplatku podle §§ 16 a 18 cís. nař. č. 278/1915 a § 30 provád. nař. č. 397/1915, i když nepatří do pozůstalosti, přísluší rozhodovati pro obor poplatkového práva výhradně finančním úřadům nezávisle na výroku pozůstalostního soudce, že pojistná suma patří nebo nepatří do pozůstalosti.

Dokud příslušný finanční úřad nerozhodl, zda pojistná suma podléhá dědickému poplatku, není pojistitel povinen vydati částku zadrženu na úhradu dědických poplatků, třebaž pozůstalostní soud nepojistnou sumu do pozůstalosti.

Finanční úřady nejsou vázány výrokem soudu, zda pojistná suma patří do pozůstalosti čili nic a zda podléhá dědickému poplatku.

Podle § 28, odstavec 2 cís. nař. č. 278/1915 ř. z. smí kromě jiných případů pozůstalostní soud uděliti povolení, aby byla vydána nebo vyzvednuta a dána do zástavy deposita, prohlásí-li úřad vyměřující poplatky, že je s tím srozuměn.

Kdo nedbaje ustanovení odstavce 1 majetkové předměty vydá, vyzvedne nebo nabude na nich zá-

stavního práva, ručí nedílnou rukou a tím, kdo je povinen k placení, za dědický poplatek na ně připadající, když v době vydání (vzvednutí, zastavení) byla mu známa smrt zůstavitelova nebo při užití náležitě péče musila mu býti známa.

Dokud příslušný finanční úřad nerozhodl, zda pojistná suma podléhá dědickému poplatku nebo ne, není pojišťovna povinna vydati zadržanou částku.

17.322.

Byla-li pozůstalost dodatečně projednána jen s jedním dědicem, ač se v původním řízení k pozůstalosti přihlásili dva dědicové, jimž byla pozůstalost také odevzdána, jest dodatečné projednání pozůstalosti zmatečné.

Rekursní soud správně zrušil napadené usnesení jako zmatečné podle § 41 g) zák. 100/1931 Sb. z. a n., neboť k pozůstalosti se přihlásili dva dědici, jimž pozůstalost byla také odevzdána, takže dodatečným projednáním pozůstalosti ve smyslu § 179 nesp. pat., provedeným toliko s jedním dědicem, byla porušena zásada o nutnosti slyšení před rozhodnutím účastníků.

17.391.

Předkupní právo.

Kdo uplatňuje své předkupní právo, musí splnit i vedlejší podmínku ujednanou mezi prodávatelem a kupitelem o placení zprostředkovatelské provise.

Výkupce musí (u nemovitosti) výkupní cenu prodávateli skutečně do 30 dnů po učiněné nabídce zaplatiti. Poshovění poskytnuté prodávatelem třetímu kupci nejde k dobru výkupce.

Podle §§ 1072, 1075 a 1077 obč. zák. musí osoba z předkupního práva u nemovitosti oprávněná, chce-li toto právo řádně uplatnit, splnit dvě náležitosti: předně musí závazně prohlásiti, že vstupuje na místo třetího kupce do smlouvy (rozh. č. 2581 Sb. n. s.), a za druhé musí nejdéle do 30 dnů od učiněné nabídky výkupní cenu skutečně zaplatiti (srov. Klangův Kom. k § 1075 obč. zák. str. 1024 a 1025).

Podle výslovného ustanovení § 1077 obč. zák. musí ten, kdo jest oprávněn k výkupu, kromě zaplacení kupní ceny, která byla nabídnuta třetí osobou, splnit i všechny vedlejší podmínky třetí osobou nabídnuté. Nemůže býti nejmenší pochyby, že ujednání o placení provise, které bylo učiněno mezi prodávatelem a kupujícím, náleží mezi takové vedlejší podmínky.

17.370.

Opatrovník, zřízený dědici, jehož byt není znám (§§ 77 č. 2, 131 nesp. pat.), není oprávněn před uplynutím ediktální lhůty podat dědickou přihlášku.

Nejde o nezákonnost, nebyla-li v takovém případě přijata soudem dědická přihláška, již učinil opatrovním jménem dědice, třebaš při tom navrhl vydání ediktu podle § 131 nesp. pat., edikt však vydán nebyl a návrh zůstal nevyřízen.

ZE DNE

Před uzávěrkou listu se dovídáme, že zemřel pan JUDr. Jaroslav Heinitz, notář v Praze II. Ocenění jeho práce přineseme příště.

Univ. prof. Dr. Emil Svoboda resignoval na vedení redakce Českého Práva.

Pan univ. prof. Dr. Emil Svoboda zaslal Spolku notářů v Praze dopis ze dne 2. března 1940 tohoto znění:

Dlouho jsem doufal, že se moje srdeční choroba upraví tak, abych zase mohl v plném rozsahu plnit svoji redakční funkci v časopise „České Právo“. Ale skutečnost je taková, že nemohu docházet do redakce, nemohu opatrovati materiál a také sám nemohu ani přibližně tolik spolupracovati jako v dobách, kdy jsem byl zdrav.

Vzdávám se proto dalšího řízení listu, prosím, aby moje jméno bylo v záhlaví „Českého Práva“ vypuštěno a abyste řízení ponechali buď redakčnímu kruhu, nebo si laskavě za mne určili jiného odborníka, který by byl skutečně s to, vykonávati svoje poslání.

Prosím, abyste laskavě vzali na vědomí mou resignaci, a abyste přijali díky za přízeň a pomoc, kterou jste mi od počátku listu prokazovali.

Poroučím se Vám v dokonalé úctě

Univ. prof. Dr. Emil Svoboda.

Třebaže plně uznáváme důvody, které pana profesora k tomuto rozhodnutí vedly, přece jen velmi těžce se smiřujeme s touto skutečností. Panu prof. Dr. Svobodovi jsme zavázáni velikou vděčností za to, že svými vynikajícími příspěvky jakož i obětivým vedením redakce pozdvihl a udržel naše České Právo na čestném místě mezi právníckými časopisy. Doufáme však, že se s panem prof. Dr. Svobodou neloučíme navždy, naopak, prosíme pana profesora, aby nám zachoval i nadále svou vzácnou přízeň a přejeme mu podstatně a trvalé zlepšení jeho zdravotního stavu.

Redakční rada.

Ministerstvo spravedlnosti v Praze

zaslalo not. v Praze toto upozornění: Číslo: 13221/40-12.

Věc: Vysvětlivky k vládnímu nařízení č. 26/1940 Sb. o úlevách při usnášení některých změn společenských, společenstevních a spolkových stanov a o názvech některých peněžních ústavů a zařízení.

Ježto dvouměsíční lhůta, již ustanovuje § 1, odst. 1 vládního nařízení č. 26/1940 Sb., se chýlí ke konci a tím vstoupí vpravdě toto vládní nařízení ve skutečnou účinnost, pokládá ministerstvo spravedlnosti v zájmu jeho správného používání za nutno upozorniti zúčastněné kruhy zájemců, soudy, správní úřady, notářské komory a obchodní a živnostenské komory na toto:

(1) Vládní nařízení č. 26/1940 Sb. ustanovuje úlevu při usnášení jen pro takové změny společenských a společenstevních stanov, které se staly nutnými změnou státoprávních poměrů. Mohou to býti změny rozmanité, nejčastěji se budou týkati asi znění firem, údaje bývalé československé měny anebo bývalého československého státního příslušenství, zmínky o bývalé Československé republice při územním vymezení působnosti společností a výdělkových a hospodářských společenstev a pod.

(2) Příslušnost, již v rozsahu naznačeném v odstavci 1 zakládá § 1 tohoto vládního nařízení pro osobně ručící společnosti komanditních společností na akcie, pro představenstva akciových společností a výdělkových a hospodářských společenstev a pro jednatele společností s ručením obmezeným, jest v ý l u č n á, takže uplynutím dvouměsíční lhůty, kterou ustanovuje § 1, odst. 1 vládního nařízení, zaniká jednou provždy příslušnost společenských a společenstevních orgánů dosud k usnášení změn stanov po zákonu povolovaných a vstupuje na její místo výhradně příslušnost osobně ručících společníků komanditních společností na akcie, představenstev akciových společností a výdělkových a hospodářských společenstev a konečně jednatelů společností s ručením obmezeným. To platí i tehdy, když některé ze změn společenských a společenstevních stanov, nutných pro změnu státoprávních poměrů, byly již platně usneseny valnými hromadami komanditních